

De oorsprong van Kerstmis

“The Origin of Christmas”, Biblical Discernment Ministries

Schrijftaanhalingen Statenvertaling 1977; vertaling en voetnoten door M.V. Update 9-12-2017 (→ boekje cheraan)

Kerstmis (<http://www.rapidnet.com/~jbeard/bdm/Psychology/xmas/>) werd op geen enkele manier door de apostelen gevierd noch herdacht, noch werd het gevierd in de apostolische kerk (niet in de eerste drie eeuwen van de kerkgeschiedenis)! Deze viering kwam enkel in de kerk door de “kerstening” van heidense rituelen en gebruiken, toen het katholicisme tot staatsreligie werd verheven, door Constantijn in de vierde eeuw n.C. De geschiedenis openbaart ons dat tegen 440 n.C. de kerk in Jeruzalem begon met het vieren van Kerstmis, als gevolg van de Rooms-katholieke leiding (zie beneden).

Schijnbaar vergeten is de essentiële rol die de religie speelde in de wereld van het oude Rome. Maar Constantijn had dit door. Deze briljante militaire bevelhebber bezat ook het talent om de nood aan eenheid in te zien tussen heidendom en christendom. Vandaar dat in 313 n.C. de Babylonische mysteriereligiën door Constantijn ingevoerd werden, toen hij trachtte de heidenen te incorporeren in het nieuw opgerichte “Heilig” Roomse Rijk. De door Constantijn geleide Roomse kerk wenste de heidense praktijken te adapteren en adopteren, met de bedoeling het christendom verteerbaar te maken voor de heidenen.

Zodoende kregen heidense rituelen en afgoden christelijke namen. Bijvoorbeeld, Jezus Christus werd voorgesteld als de Zon der Gerechtigheid (Maleachi 4:2) en in de plaats gesteld van de zonnegod Sol Invictus. Heidense heiligdagen werden geherklasseerd tot christelijke heiligdagen (holy-day → holiday). 25 December was de dag van het “Overwinning van de Zonnegod”-festival in de Babylonische wereld, en in het oude Romeinse rijk de viering van het Saturnus-festival (Saturnalia), of winter-zonnewende. Voor alle heidense beschavingen was deze datum de geboortedag van de goden - de tijd van het jaar dat de dagen begonnen te lengen en de mens gezegend werd met de “wedergeboorte van de natuur”. Bovendien waren alle 25 december festivals in Babylonië en Rome, gekarakteriseerd door feestelijkheden met onbeteugelde orgiastische pretmakerij en losbandigheden.

25 December was bijzonder belangrijk in de cultus van Mithras¹, een populaire godheid in het Oude Romeinse Rijk. Robert Myers (een vóórstander van kerstviering) zegt in zijn boek *Celebrations*:

“Eerder dan de viering van Kerstmis², was 25 december in de Romeinse wereld de *Natalis Solis Invicti*, de geboortedag van de Onoverwinnelijke Zon. Dit feest, dat plaatsvond juist na de winter-

Mithras

¹ Mithras: oude Arische lichtgod, oorspronkelijk hoeder van de kosmische orde en beschermer van verdragen, is zowel bekend uit de Indische Veda's (onder de naam Mitra), als uit de Perzische Avesta en kreeg later grote betekenis in de hellenistisch-Romeinse wereld. In de Veda's is hij steeds nauw verbonden met Varuna; beiden hebben een meer ethisch karakter dan de andere goden.

1. VERBREIDING

In Perzië werd Mithras veel belangrijker dan in Voor-Indië. Tijdelijk werd zijn cultus door Zarathoestra's hervorming teruggedrongen, maar in het na-Zarathoestrisch mazdeïsme nam hij opnieuw een voornamelijk plaats in. Tijdens de Perzische overheersing van Voor-Azië drong de Mithras-verering ook buiten Perzië door en nam zij andere (met name astrologische) elementen op, terwijl zij zich geleidelijk omvormde tot een mysteriegodsdienst.

2. ROMEINSE ZONNEGOD

De hellenistische wereld identificeerde Mithras met de zonnegod Helios, de latere Romeinse keizertijd met de ‘onoverwinnelijke zon’ (Deus sol invictus).

De Mithras-verering drong in de 1ste eeuw v.C. in het Romeinse Rijk door, maar verbreidde zich er pas op grote schaal sedert het einde van de 1ste eeuw n.C. De verering werd bevorderd door de Romeinse soldatenkeizers en verbreid door de Romeinse legioenen. Met de bekering (312) van Constantijn de Grote tot het christendom begon de achteruitgang; na een tijdelijke opleving onder Julianus de Afvallige verdween de verering. Het is zeer omstreven in hoeverre de Mithras-godsdienst en het jonge christendom elkaar beïnvloed hebben. (Encarta 2002).

² Kerstmis (afgeleid van ‘Christus-mis’), het feest ter herdenking van de geboorte van Jezus Christus ... In Rome is ca. 330 als datum 25 dec. gekozen, waarschijnlijk in verband met het zonnewendefeest van ‘sol invictus’ (de onoverwinnelijke zon) met de bedoeling dit te kerstenen. Van het Westen uit vond dit feest ook in het Oosten ingang. (Enc. 2002).

zonnewende, volgens de Juliaanse kalender, was ter ere van de zonnegod Mithras, een oorspronkelijk Perzische godheid wiens cultus de Romeinse wereld binnendrong in de eerste eeuw v.C. ... Naast de Mithraïsche invloed waren er andere heidense krachten aan het werk. Van de 17de tot de 23ste december vierden de Romeinen het oude feest van de Saturnalia. ... Dit gebeurde als herdenking van de gouden eeuw van Saturnus, de god van het zaaien en de landbouw”.

Maar zoals eerder gezegd, het christendom moest verteerbaar en aangenaam gemaakt worden voor de heiden. Daartoe nam de Roomse kerk eenvoudig het Saturnaliënfeest en adopteerde het in haar schoot, en daarnaast werden vele van de gerelateerde heidense symbolen, vormen, gewoonten en tradities geherinterpreteerd, “gekerstend”, op manieren die “aanvaardbaar” zijn voor de ‘christelijke’ geloofsbeoefening.

Dus, door aan het christendom een officiële status te geven, bracht Constantijn interne vrede in zijn rijk. De heidenen stroomden in de katholieke aanbiddingsplaatsen, omdat zij nog steeds hun oude goden konden aanbidden, echter nu onder veranderde namen. Het derde hen niet of zij nu de godin-moeder en haar kind onder de oude namen (Isis en Horus, enz.) aanbaden, of onder de nieuwe naam van “Maagd Maria en het Christuskind”. Het bleef dezelfde oude afgod-religie.

Na de Reformatie waren de godvruchtige protestanten absoluut tegen Kerstmis. Het werd in Engeland veracht door de Puriteinen³ en Non-conformisten⁴. In 1644, toen de Puriteinen het parlement beheersten, werd er verklaard dat op 25 december Kerstmis niet in acht zou genomen worden, maar in plaats daarvan zou aanzien worden als een normale marktdag. Die dag werd genoemd “the Profane Man’s Ranting Day”, of letterlijk vertaald: “de wereldse man zijn dag van tekeergaan”. In die tijd zouden de ordetroepen de kerstvieringen opbreken, de versieringen neerhalen en iedereen arresteren die een plechtigheid hield op die dag! Ook op het Europese vasteland werden er kerstmisvierders gearresteerd.

De Amerikaanse kolonisten (“Protestants Amerika”) aanzagen Kerstmis terecht als een “paapse” feestdag. In feite was het pas in de vroege 19de eeuw dat de leden van de New York Historical Society kermis “uitvonden”. Voorheen was het zelfs illegaal om in koloniaal Massachusetts op 25 december vrijaf te nemen. Kerstmis was verboden als “unseemly to ye spiritual welfare of ye community” (ongeschikt voor het geestelijk welzijn van de gemeenschap). Kerstmis werd verboden in Massachusetts in 1659, en deze wet bleef ongeveer 20 jaar van kracht. In Boston bleven de openbare scholen op 25 december open, tot in de jaren 1870! Pas in 1836 riep de eerste Amerikaanse staat Kerstmis uit tot vakantiedag (Alabama) en daarna was er geen zulke afkondiging meer door een staat tot aan de Burgeroorlog (Civil War). De zogenaamde kerstmisgebruiken en tradities werden later verzonnen, meer voor commerciële dan voor religieuze doeleinden.

Een citaat uit een artikel over Kerstmis in de “USA Today” van 23-12-1983:

“Een aanzienlijk deel van de Engelse christenen beschouwen de kerstmisviering als een heidense godslastering. De Puriteinen, Baptisten, Quakers, Presbyterianen, Calvinisten en andere kerkgenootschappen brachten deze zienswijze naar het vroege New England⁵ en boden sterk tegenstand aan de feestdag in Amerika, tot in het midden van de 18de eeuw”. Henry Ward Beecher, een Congregationalist⁶, schreef in 1874 over zijn jongensjaren in New England: “Voor mij blijft Kerstmis een onechte dag. Toen ik een jongen was vroeg ik me af wat Kerstmis was. Ik wist dat het bestond want wij hadden een Episkopaalse kerk in onze stad, en ik had hen bezig gezien met groenblijvende takken, en vroeg mij af waarom zij ‘het bos in de kerk’ brachten;

³ Puriteinen (v. Lat. puritas = zuiverheid, reinheid), in de 16de en 17de eeuw de protestanten in Engeland die zich verzetten tegen het beperkte karakter van de Reformatie aldaar. Zij wilden de Anglicaanse Kerk zuiveren van alle Roomse overblijfselen in liturgie, ceremoniën en kerkorde. (Encarta 2002).

⁴ Non-conformisten, oorspronkelijk benaming voor diegenen in de 16de en 17de eeuw in Engeland die weigerden de inrichting en ceremoniën van de Anglicaanse Kerk te aanvaarden en daardoor gedwongen werden naar het buitenland, m.n. Holland en Amerika te vertrekken. (Encarta 2002).

⁵ New England (Ned.: Nieuw Engeland), samenvattende naam voor zes staten in het noordoosten van de Verenigde Staten van Amerika, t.w. Maine, New Hampshire, Vermont, Massachusetts, Rhode Island en Connecticut. (Enc. 2002).

⁶ Congregationalisme, een opvatting over de inrichting van de Kerk, die zich in de 17de eeuw in Engeland heeft gevormd. Grondlegger was Robert Browne. (Encarta 2002).

maar ik vond geen bevredigende verklaring. Wat later begreep ik dat dit een Roomse inzetting is, gehouden door de Roomse kerk”.

Vandaag zou de grote populariteit van Kerstmis ons op zijn minst wat achterdochtig moeten maken. Iedereen viert Kerstmis zonder dat daar vragen bij gesteld worden: uitgesproken heidenen, nominale christenen, en zelfs boeddhisten en Hindoes. Als 25 december een datum zou zijn die echt door God is ingesteld om de geboorte van Jezus te herdenken, dan zou u er zeker van kunnen zijn dat de wereld daar niets mee te maken zou willen hebben. Zij vermijden immers *alles* wat met de ware godsdienst te maken heeft. Maar de hele wereld houdt van Kerstmis, alhoewel zij niets van de Heer Jezus Christus moeten hebben en Hem zelfs haten (vgl. Joh 15:18, 23-25).

Niettegenstaande alles wat we tot hiertoe gezegd hebben, op het eind komt alles neer op dit: **nergens in de Schrift wordt ons opgedragen om de geboorte van onze Heer te herdenken**. God de Vader achtte het ongepast de geboortedatum kenbaar te maken. Vandaar dat die datum altijd onbekend zal blijven en hoort die dag niet herdacht of gevierd te worden. In feite heeft God ons ervoor gewaarschuwd niet verwickeld te worden in het onderhouden van speciale dagen (Gal 4:10). Denk eraan dat ons slechts één viering is geboden: de gedachtenis aan Zijn lijden en dood, maar er werd zelfs hiervoor geen bepaalde dag vastgelegd⁷. Die éne viering, die we op gelijk welke dag mogen vieren, is het gedachtenismaal:

“En Hij nam brood, en toen Hij gedankt had, brak Hij het, en gaf het hun, zeggende: Dat is Mijn lichaam, dat voor u gegeven wordt; **doet dat tot Mijn gedachtenis**” (Luk 22:18-19).

“Neemt, eet, dat is Mijn lichaam, dat voor u gebroken wordt; doet dat tot Mijn gedachtenis. Evenzo [nam] Hij ook de drinkbeker, na het eten van het avondmaal, en zeide: Deze drinkbeker is het Nieuwe Testament in Mijn bloed. **Doet dat, zo dikwijls als gij [die] zult drinken, tot Mijn gedachtenis**” (1Kor 11:23-26).

Het herdenken van Jezus' dood is schriftuurlijk. Elke dag van het jaar is daarvoor geschikt. Het herdenken van Zijn geboorte is echter ONSchriftuurlijk, en zelfs BUITENSchriftuurlijk (Deut 12:32; Op 22:19), en het doet niet terzake of men daar nu 25 december voor kiest of een andere dag. Paulus zei: “Maar het zij verre van mij, dat ik zou roemen, anders dan in het kruis [niet de geboorte] van onze Heere Jezus Christus” (Gal 6:14). Wij vinden geen redding bij de geboorte van onze Heer, want ons behoud werd slechts mogelijk gemaakt door Zijn DOOD. Ons geloof moet op het kruis rusten, *niet* in de kribbe.

Misschien is het goed als we de woorden van C.H. Spurgeon overdenken (24 december 1871):

“Wij hebben geen bijgelovige aandacht voor dagen en jaargetijden. Zeker geloven wij niet in het huidige kerkelijke arrangement dat *Kerstmis* heet. Ten eerste, omdat wij helemaal niet geloven in de mis, maar het verafschuwen, of ze nu gelezen of gezongen wordt in het Latijn of het Engels; en ten tweede, omdat we geen Schriftuurlijke machtiging hebben om enige dag als de geboortedag van onze Redder in acht te nemen; en derhalve is de viering ervan een bijgeloof, omdat ze niet uit God is. Het bijgeloof heeft die dag bepaald want er is niets dat aangeeft wanneer onze Heiland geboren werd. ... Het was niet eerder dan het midden van de derde eeuw dat enig deel van de Kerk de geboorte van Christus vierde, en het was nog veel later daarna dat de Oosterse Kerk het van de Westerse adopteerde. Omdat de geboortedag niet gekend is, daarom heeft het bijgeloof die dag vastgesteld. ... Vanwaar die gekte van het bijgeloof? Mogelijk het feit dat de ‘heilig’-dagen opgezet werden om ze te laten samenvallen met heidense feesten. Wij maken ons sterk dat als we van enige dag zeker kunnen zijn dat die niet de geboortedag van Christus is, dit 25 december moet zijn. ... Laten we niettegenstaande, zonder de dag te bezien, God danken voor de gave van Zijn dierbare Zoon”.

En uit het boek van Alexander Hislop *The Two Babylons: Or The Papal Worship*:

⁷ Degenen die denken dat de zondag, of de eerste dag van de week, ons daartoe werd opgelegd, vergissen zich. In de Schrift wordt ons geen enkele dag opgelegd om wat dan ook te vieren. Men kan hoogstens spreken van een bepaald gebruik om op de eerste dag van de week het gedachtenismaal te vieren.

“Dat Kerstmis een heidens feest is, staat buiten enige twijfel. De tijd van het jaar, en de ceremonieën bewijzen zijn oorsprong. Zij die de viering van Kerstmis in acht nemen volgen niet de Bijbel maar heidense ceremonieën”.

Gezien Kerstmis geen bijbels begrip is, waarom denkt u dan dat, wanneer het ontmaskerd wordt voor wat het eigenlijk is, de mensen zich boos maken? Het maakt ook protestanten boos! Daar is een duidelijke reden voor. Als de heidense wortel van Kerstmis wordt blootgelegd, en verworpen, dan wordt eigenlijk iets verworpen wat tot een protestantse traditie is uitgegroeid! En dat is waarom die mensen boos worden. Het begon als een Rooms-katholieke heiligdag, en daarna werd het een protestantse heiligdag. En als iemand blootlegt wat die dag eigenlijk is, dan komt hij oog in oog te staan met de toorn van de protestants-religieuze machinerie, en tegenwoordig kan dat erg lelijk worden!

Samenvattend gezegd: er is geen bijbelse machtiging, noch vroege traditie, noch voorschrift dat de herdenking en viering van de dag van Christus' geboorte ondersteunt. Dat is niet om te zeggen dat Christus' geboorte en zijn betekenis ons ontgaat, maar voor godsdienstige herdenkingen of vieringen moeten we een Bijbels gebod of Bijbelse grond voor hebben. Belangrijk is ook dat de vroege Kerk de geboorte van Christus niet vierde maar dat dit gebruik pas ontstond in een kerk die heidense rituelen en gebruiken “kerstende”, namelijk het katholicisme, een staatsreligie die gesticht werd door Constantijn in de vierde eeuw na Christus. Omdat het Woord van God de viering van Kerstmis niet ondersteunt, behoort het geweten van een christen daar niet aan gebonden te worden.

Biblical Discernment Ministries

Biblical Discernment Ministries heeft een boekje online met de titel “Should a Christian Celebrate Christmas?” en **nu vertaald**: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/zou-christen-kerstmis-vieren.pdf>.

Het boekje heeft veel meer detailinformatie dan bovenstaand document, en ...

- beschrijft de ‘kerstening’ van heidense gebruiken, symbolen, terminologie die geassocieerd worden met Kerstmis.
- detailleert de Schriftuurlijke grond tegen het vieren van Kerstmis.
- tracht aan te tonen dat het vieren van Kerstmis niet valt binnen het domein van de christelijke vrijheid.
- tracht de zeven rationalisaties te ontmaskeren (zowel gebruikt door pragmatische theologen als leken) voor het vieren van Kerstmis.

Dit werk bezit ook een bronvermelding, voor zowel bovenstaand document als het boekje zelf.

“Zo zegt de HEERE: Leert de weg der heidenen niet ...” (Jeremia 10:2)

verhoevenmarc@skynet.be - www.verhoevenmarc.be - www.verhoevenmarc.be/NieuwsteArtikelen.htm